

2025. GADA SEPTEMBRIS

INFORMATĪVS IZDEVUMS LAUKSAIMNIEKIEM

ZIŅU LAPA

Foto: Aija Čonka

Ekoshēmu (EKO2_1, EKO4, EKO5) atbalsta saņemšanai dati jāiesniedz LĪDZ 5. NOVEMBRIM

EKO2_1

Atbalsts par augsnes kvalitātes un reakcijas optimizāciju (pamatkalpošanu).

Lai saņemtu maksājumu, jāiesniedz:

- derīgas augsnes analīzes ar augsnes tipam atbilstošu reakciju (ja informācija nav sniegta jau iepriekš);
- informācija par iegādāto un izlieto to kalpošanas materiālu.

EKO4

Atbalsts par saudzējošu lauksaimniecības praksi (minimālā augsnes apstrāde, joslu apstrāde vai tiešā sēja).

Lai saņemtu maksājumu, jāiesniedz:

- informācija par iegādātiem un izlieto tiem herbicīdiem;
- ražas novākšanas datums.

EKO5

Atbalsts par slāpekļa un amonjaka emisiju un piesārņojumu mazinošu lauksaimniecības praksi.

Lai saņemtu maksājumu, jāiesniedz:

- derīgas augsnes analīzes (ja informācija nav sniegta jau iepriekš);
- informācija par atbilstošu mēslošanas līdzekļu vai augu aizsardzības līdzekļu lietošanas iekārtu (ja nav sniegta jau iepriekš).

[Plašāka informācija šeit.](#)

Īpaši jutīgajās teritorijās slāpekli saturošos mēslošanas līdzekļus, kūtsmēslus un fermentācijas atliekas šogad varēs izkliedēt līdz 5. novembrim

Ņemot vērā šī gada nelabvēlīgos lakapstākļus, Zemkopības ministrija nolēmusi, ka paredzētas atkāpes no Ministru kabineta 2014. gada 23. decembra noteikumu Nr.834 "Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem" prasībām 2025. gadā: līdz šā gada 5. novembrim slāpekli saturošos mēslošanas līdzekļus, kūtsmēslus un fermentācijas atliekas varēs izkliedēt gan uz kultūraugiem, gan zālājiem.

Lietojot slāpekli saturošus mēslošanas līdzekļus, kūtsmēslus un fermentācijas atliekas pēc noteikumos paredzētajiem termiņiem, VAAD aicina būt uzmanīgiem un sekot līdzi meteoroloģiskajām prognozēm, lai izvairītos no izkliedēto mēslošanas līdzekļu izskalošanās vai noneses.

Drošas prakses ievērošana nodrošinās gan efektīvu rezultātu, gan novērsīs iespējamo nelabvēlīgo ietekmi uz vidi.

Foto: Dace Ūdre

Atgādinājums:

- **Lauksaimnieki, kuri lieto mēslošanas līdzekļus un apsaimnieko lauksaimniecībā izmantojamo zemi vismaz 20 ha platībā vai audzē dārzeņus, kartupeļus, augļu kokus vai ogulājus vismaz 3 ha platībā, un kuriem jāiesniedz mēslošanas plānu kopsavilkumi, 2025. gadā to varēs izdarīt līdz 5. decembrim.**
- **Kopsavilkums nav jāiesniedz, ja lauku vēsture un mēslošanas plāns ir pieejams KUVIS LIZ pārvaldības sistēmā.**

Vēja ātrums būtiski ietekmē smidzinājuma kvalitāti

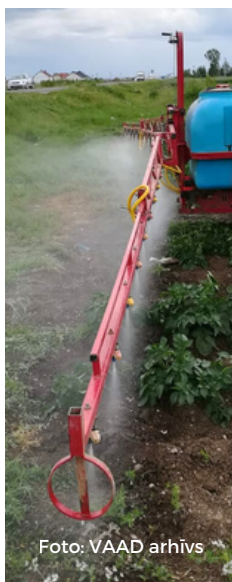
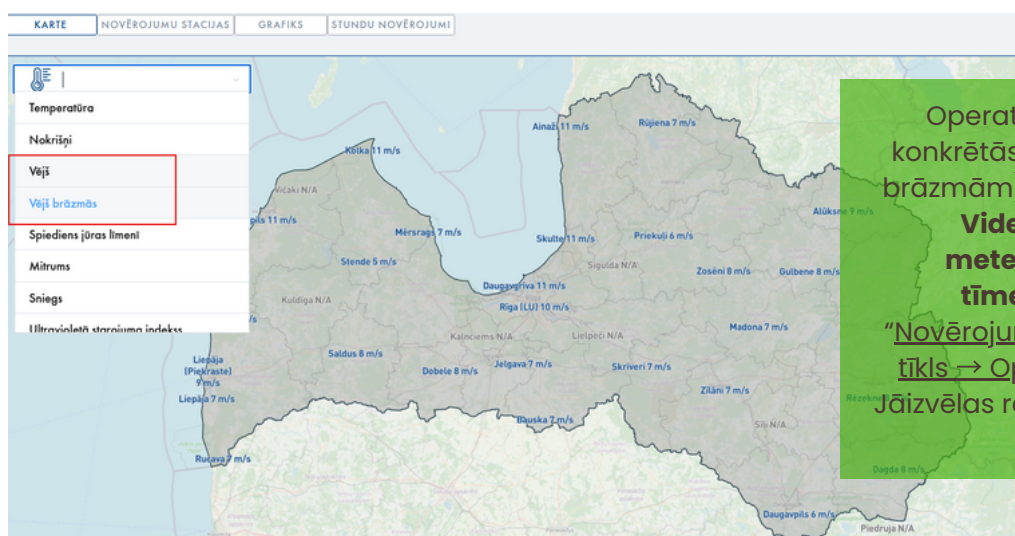

Foto: VAAD arhīvs

Lietojot augu aizsardzības līdzekļus (AAL), svarīgs ir vēja ātrums. Smidzināt drīkst, ja vēja ātrums nepārsniedz 4 m/s. Ja smidzinātājs aprīkots ar rūpnieciski komplektētām palīgierīcēm, kas mazina vēja ietekmi uz smidzinājumu, nodrošinot smidzinājuma nokļūšanu tikai uz paredzētās apstrādājamās virsmas, tad smidzināšanas darbus iespējams veikt arī pie lielāka vēja ātruma – līdz 8 m/s.

Latvijas klimatā bieži rodas īslaicīgas, bet spēcīgas vēja brāzmas, kuru laikā smidzinājums var nonākt ārpus apstrādājamās platības un radīt piesārņojuma risku (nokļūšanas vai noneses) blakus laukos.

VAAD inspektori, veicot AAL lietošanas pārbaudes, novērtē apstākļus (vēja datus, apkārtni, iespējamās riskus) un nepieciešamības gadījumā, lai pārliecinātos, ka smidzinājums nonācis tikai uz apstrādei paredzētās virsmas, no laukam blakus esošās teritorijas ņem augu paraugus AAL atliekvielu konstatēšanai.

Operatīvo informāciju par konkrētās dienas vēju (ātrumu, brāzmām) ērti var iegūt **Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra tīmekļvietnes kartē:**
"Novērojumi → Meteoroloģiskais tīkls → Operatīvā informācija".
 Jāizvēlas rādītājus "Vējš" vai "Vēja brāzmas".

Lauksaimnieki! Strādājot, rūpīgi seko smidzinātāja darba kvalitātei, lai preparāts nokļūtu tikai paredzētajā laukā.

Izmaiņas AAL reģistrā

[Saite uz AAL sarakstu](#)

Grozījumi AAL "Score 250 EC" atļaujas nosacījumos:

AAL nosaukums	Liet. kat.	Reģ. īpašnieks	Reģ. nr.	Reģ. klase	Dabīgās vielas nosaukums	Dabīgās vielas saturs	Piezīmes
"Score 250 EC"	F	Syngenta Polska Sp. z o.o	0001	2	difenokonazols	250 g/l	Anulēts AAL reģistrā ieraksts par AAL Score 250 EC reģistrāciju 3.reģistrācijas klasē. Turpmāk AAL Score 250 EC atļauts izplatīt un lietot tikai kā 2.reģistrācijas klases AAL. Atļauts AAL Score 250 EC 3. reģistrācijas klases krājumus, kas ir saražoti līdz 04.09.2025. un paredzēti izplatīšanai Latvijā, ievest un izplatīt līdz 04.03.2026. un izlietot līdz 04.03.2027. Pēc 04.03.2026. atlikušie AAL 3.klases iepakojumi izplatāmi tikai kā 2.reģistrācijas klases AAL.

Atsauktas paralēlās tirdzniecības atļaujas:

AAL nosaukums	Liet. kat.	Reģ. īpašnieks	Atļaujas nr.	Reģ. klase	Dabīgās vielas saturs	Dabīgās vielas nosaukums	Piezīmes
Emin dārzam "Score 250 EC"	F	SIA "Emin dārzam"	33.	3	250 g/l	difenokonazols	AAL krājumus , kas ir saražoti līdz 04.09.2025. un paredzēti izplatīšanai Latvijā, atļauts ievest un izplatīt līdz 04.03.2026. un izlietot līdz 04.03.2027.
"Score"	F	SIA "Agrimatco Latvija"	61.	3	250 g/l	difenokonazols	

AAL lietošanas jomas paplašināšana:

AAL nosaukums	Reģ. nr.	Atļauta lietošana
"Mateno Duo"	0704	Atļauts lietot arī ziemas kviešu, rudzu, ziemas tritikāles, ziemas miežu sējumos rudenī, pēc kultūrauga sējas līdz kultūrauga sadīgšanai (AS 00-09).

Nepārbaudīts sēklas materiāls, inficēta augsne – kļūda, kas maksā dārgi

Latvijas klimatā kartupeļi, tomāti, baklažāni, paprika un citi nakteņu dzimtas augi ir neatņemama dārzenkopības daļa gan lielajās saimniecībās, gan piemājas dārzos. Taču līdzās tam, cik būtisks šis kultūraugs ir mūsu pārtikas grozam, tikpat svarīgi ir apzināties – šo dārzeņu audzēšana un laba raža ir atkarīga no veselīga sēklas materiāla stādīšanas. Izmantojot nepārbaudītu vai nezināmas izcelsmes sēklas materiālu, var radīt nopietnus draudus augu veselībai un lauksaimniecības ilgtspējai.

No visiem kultūraugiem tieši kartupeļi un tomāti ir visbiežāk pakļauti bīstamu slimību riskam. Kartupeļus un tomātus var bojāt, piemēram:

Foto: Aivita Lasmane

Foto: SASA, UK (EPPO)

neregulēti kaitīgie organismi, tādi kā lakstu puve (*Phytophthora infestans*) vai kartupeļu lapgrauzis (*Leptinotarsa decemlineata*)

augu karantīnas organismi, piemēram, bālā kartupeļu nematode (*Globodera pallida*)

Vienīgā aizsardzība – sertificēts stādāmais materiāls

VAAD aicina audzētājus izvēlēties tikai sertificētu kartupeļu sēklas materiālu un pārbaudītu tomātu sēklas materiālu, kam pievienota augu pase – tas ir apliecinājums, ka sēkla ir audzēta VAAD reģistrētā ražošanas vietā, un tās atbilstība visām noteiktajām prasībām tiek regulāri pārbaudīta. Šādā veidā dārzs vai lauks tiek pasargāts no smagām infekcijām, kā arī tiek veicināta ilgtspējīga un videi draudzīga dārzeņu audzēšana. Tāpat aicinām:

- **neizmantot veikalā iegādātos vai no ārvalstīm ievestos pārtikas kartupeļus stādīšanai;**
- **regulāri mainīt sēklas materiālu – ieteicams ik pēc 3–4 gadiem;**
- **pat stādot sertificētu un pārbaudītu sēklu, saglabāt iepakojumu, lai neveiksmīgas ražas gadījumā ir pierādījums un iespēja rīkoties, sazinoties ar atbildīgajām iestādēm;**
- **uzraudzīt laukus un, konstatējot aizdomīgus simptomus, nekavējoties informēt VAAD.**

Plašāk par karantīnas organismu izplatības gadījumiem un sekām lasi mūsu [tīmekļvietnē](#).

Kultūraugu uzraudzības valsts informācijas sistēmas uzlabojumi

KUVIS veiktas izmaiņas lietošanas pieredzes uzlabošanai un ērtībai.

1. Valsts zemes dienesta (VZD) adresu datu atjaunošana no vietnes data.gov.lv – aktualizētas adreses, teritorijas un zemes vienības.
2. KUVIS informatīvo paziņojumu uzlabojumi.
3. Jaunas iespējas kā pieslēgties KUVIS – tagad to var izdarīt arī izmantojot portālu Latvija.lv.
4. KUVIS sūtītajiem e-pastiem pievienots pakalpojuma nosaukums – tas ļauj vieglāk identificēt, no kura viedā pakalpojuma ir saņemts rezultāts.
5. Iespēja anonīmi pievienot atsauksmi par saņemto e-pakalpojumu.
6. Kultūraugu novērojumu kaitīgo organismu konstatēšanas kartes vizuāli un funkcionāli uzlabojumi.
7. Fitosanitāro sertifikātu sistēmas pilnveide – inspektoram iespēja atgriezt klientam pieteikumu precizēšanai, taču uzņēmumiem un privātpersonām iespēja pieteikt fitosanitārā sertifikāta anulēšanas lūgumu.
8. Fitosanitāro sertifikātu sistēmā pievienots jauns lietotāju ceļvedis.

[Plašāka informācija šeit.](#)

Foto: Pixabay arhivs

Baltkrievijā atrasta ošu smaragdzaļā krāšņvabole

Eiropas un Vidusjūras Augu aizsardzības organizācija (EPPO) ziņo, ka Gomeļas pilsētā, Baltkrievijas dienvidaustrumos, 2025. gada augustā oficiāli apstiprināta ošu smaragdzaļās krāšņvaboles (*Agrilus planipennis*) klātbūtne. Aptuveni 50 ošu kokiem pilsētas apstādījumos tikušas novērotas invāzijas pazīmes – vainaga retināšanās, sānu dzinumu attīstība un “D” formas izskrejas mizā. Izpētot tuvējo apkārtni, secināts, ka krāšņvaboles pilsētā varētu būt nonākušas ar dzelzceļa vagoniem no Krievijas vai Ukrainas, kur kaitēklis jau izplatījies. Noteikti ierobežošanas un iznīcināšanas pasākumi.

Foto: Eduard Jendek

Agrilus planipennis (AGRLPU) - <https://gd.eppo.int>

Ošu smaragdzaļā krāšņvabole ir bīstams kaitēklis, kam Eiropas Savienībā ir prioritārā karantīnas organisma statuss. Pirmie ziņojumi par šī ošu kaitēkļa nokļūšanu Eiropā 2007. gadā nāca no Maskavas. Kopš 2019. gada invāzijas skārušas arī Ukrainu. Latvijai tuvākās vietas, kur atklātas invāzijas, ir Krievijā, Smolenskas apgabalā, netālu no Baltkrievijas robežas, kā arī Sanktpēterburgā.

VAAD ošu smaragdzaļās krāšņvaboles monitoringu veic kopš 2015. gada, galveno uzsvaru liekot uz augsta riska zonu Austrumu robežas tuvumā. Šogad Latvijā tika izkārti 86 slazdi. Oši tiek apsekoti mežaudzēs (Vidzemē, Latgalē) autoceļu un dzelzceļa tuvumā, parkos un piemājas dārzos. Tāpat slazdi izkārti vietās, kur tiek uzglabāta no invāziju skartajām valstīm importēta ošu koksne, kā arī pie uzņēmumiem, kuri veic transporta pārvadājumus uz/no Ukrainas.

Šogad bakteriālā iedega konstatēta piecās vietās Latvijā

Kopumā šajā sezonā Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) inspektori veikuši vairāk nekā 1480 bakteriālās iedegas (*Erwinia amylovora*) saimniekaugu pārbaudes visā Latvijas teritorijā, tajā skaitā 660 pārbaudes veiktas iepriekšējos gados konstatētajos slimības perēkļos un to buferzonās (3 km rādiusā ap perēkli), 455 pārbaudes veiktas parkos, apstādījumos un piemājas dārzos, 205 pārbaudes – komercdārzos, vairāk nekā 80 pārbaudes stādaudzētavās. Astoņos gadījumos veiktas neplānotās pārbaudes, atsaucoties uz iedzīvotāju ziņojumiem par iespējamām slimības pazīmēm uz augļu kokiem un dekoratīvajiem krūmiem.

Pārbaudītu laikā kopumā paņemti 278 augu paraugi. Pēc paraugu testēšanas Nacionālajā fitosanitārajā laboratorijā 12 paraugos konstatēta bīstamā baktērija *Erwinia amylovora*.

Pozitīvie paraugi ņemti piecās vietās – trijos komercdārzos iepriekšējos gados atklātajos perēkļos Jelgavas un Kuldīgas novados, kur slimība konstatēta ābelēm un bumbierēm, piemājas dārzā Ādažu novada Carnikavā, kur slimība konstatēta pīlādzim, kā arī vilkābelēm noaugušā teritorijā Augšdaugavas novadā. Ādažu novadā šis ir pirmais konstatētais bakteriālās iedegas gadījums apsekojumu veikšanas vēsturē.

[Saite uz plašāku informāciju.](#)

Foto: Dace Ūdre

Bakteriālās iedegas saimniekaugi ir ābeles, bumbieres, krūmcidonijas, korintes, klintenes, vilkābeles, pīlādži u.c.

Foto: VAAD arhivs